

ศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน
ในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
The data utilization study of accounting information for
community enterprise management in Mueang District,
Songkhla Province

ชุตินา เพชรคง (Chutima Patkong)¹

โซเฟียร์ ดอเลาะ (Sophia Dorraa)²

อายุนีห์ อาแว (Ayunee Arwae)³

บุหงา เหมสawat (Bhunga Hemsawat)⁴

ปารณีย์ อายุสุข (Paranee Aryasuk)⁵

วรัญญา ดิสโร (Warunya Disaro)⁶

อาลิยัส เสง (Xaliyas Seng)⁷

วสันต์ กาญจนมุกดา (Wasan Kanchanamukda)⁸

วิทยา ขาวขจร (Witaya Khaokhajorn)⁹

¹นิสิตปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail: chutimapk930@gmail.com

²นิสิตปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail: baekfia123@gmail.com

³นิสิตปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail: Ayuneeawae@gmail.com

⁴นิสิตปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail: hemsawat18092543@gmail.com

⁵นิสิตปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail: Aryasuk5321@gmail.com

⁶นิสิตปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail: warunya.disaro@gmail.com

⁷นิสิตปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail: Sengxaliyas@gmail.com

⁸ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail: granjanamukda@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้นำเสนอการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และทุนจดทะเบียนของวิสาหกิจชุมชน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม มีการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 35 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบที และค่าทดสอบเอฟ

⁹อาจารย์ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail: witaya@tsu.ac.th

¹Undergraduate Student Faculty of Economics and Business Administration Thaksin University

²Undergraduate Student Faculty of Economics and Business Administration Thaksin University

³Undergraduate Student Faculty of Economics and Business Administration Thaksin University

⁴Undergraduate Student Faculty of Economics and Business Administration Thaksin University

⁵Undergraduate Student Faculty of Economics and Business Administration Thaksin University

⁶Undergraduate Student Faculty of Economics and Business Administration Thaksin University

⁷ Undergraduate Student Faculty of Economics and Business Administration Thaksin University

⁸Assistant Professor Faculty of Economics and Business Administration Thaksin University

⁹Lecturer Management for Development College Thaksin University

(Received : April 20, 2023; Revised : July 13, 2023; Accepted : July 19, 2023)

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วง 30-39 ปี สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส./ปวท./อนุปริญญา มีประสบการณ์ในการทำงาน 4 ปีขึ้นไป มีลักษณะการทำบัญชีด้วยมือ และไม่ใช้โปรแกรมประยุกต์ในการดำเนินงาน มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนจำนวน 21-30 คน และมีทุนจดทะเบียนของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในทุนระหว่าง 10,000-50,000 บาท มีการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และทุนจดทะเบียนของวิสาหกิจชุมชน ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นประเด็นด้านการวิเคราะห์สถานะการเงินและผลประกอบการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหา และความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาบุคลากร และการให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนต่อไป

คำสำคัญ : การใช้ข้อมูล, การบัญชี, การบริหาร, วิสาหกิจชุมชน, จังหวัดสงขลา

Abstract

This research presents the use of accounting data in managing community enterprises in the Mueang District, Songkhla Province. The objectives were 1) to study the accounting practices of community enterprises in Mueang District, Songkhla Province, 2) to study the use of accounting data in managing community enterprises in Mueang District, Songkhla Province, and 3) to compare the use of accounting data in managing community enterprises based on gender, education level, work experience, number of members, and fund capital of the community enterprises. This is a quantitative research using a questionnaire survey. The data was collected from a sample group of 35 accounting personnel of community enterprises in Mueang District, Songkhla Province. The statistical methods used were percentages, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings show that the majority of respondents are females aged between 30-39 years old with vocational certificate/diploma/degree. They have work experience of more than 4 years, perform manual accounting, and do not use accounting software. The community enterprises have 21-30 members and fund capital ranging from 10,000 to 50,000 baht. The overall use of accounting data in managing community enterprises in Mueang District, Songkhla Province is at a moderate level. The comparison of the use of accounting data in managing community enterprises based on gender, education level, work experience, number of members, and registered capital of the community enterprises shows no significant differences except for the issue of financial status analysis and different performance. However, from the study, the problem was known. and knowledge and understanding of the accounting of community enterprises as a guideline for the curriculum development of human resources and providing knowledge and understanding in the accounting of community enterprises in the future.

Keywords : Data Utilization, Accounting, Management, Community Enterprise, Songkhla Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤติจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กำลังเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลกและประเทศไทยอย่างถึงรากถึงโคน โลกจะไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป ดังที่เรียกว่านิวนอร์มอล (New Normal) ไม่เว้นถึงวิสาหกิจชุมชนก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน หากแต่ยังไม่มีผู้กล่าวถึงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมากนัก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนก็เจอสถานการณ์เหมือน ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นรายได้ หรือกำลังซื้อที่ลดลง แต่สิ่งเหล่านี้ไม่ได้ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางกลุ่มยอมแพ้กับความโชคร้ายครั้งนี้ แต่หันมาจับมือร่วมกันคิดและทำเพื่อหาทางรอดให้กับตัวเอง ครอบครัว และกลุ่มตัวเองในยามยากลำบากครั้งนี้ และพร้อมที่จะเดินหน้าอย่างเข้มแข็งในวันข้างหน้า และต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป (สมชาย หาญหิรัญ, 2563,

ออนไลน์)

วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) เป็นกิจการของคนในชุมชนตามนโยบายขจัดความยากจนและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลภายใต้หลักการเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล และพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมาจากการรวมตัวของประชาชนในท้องถิ่นที่มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมกันดำเนินงาน ในเชิงธุรกิจที่จะก่อให้เกิดรายได้แก่สมาชิกอันเป็นที่มาของความมั่นคงฐานะการเงินให้แก่สมาชิก และส่งผลให้ชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้และดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างยั่งยืน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2555, ออนไลน์) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดทำโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้การสนับสนุนและช่วยเหลือทางด้านบัญชี แก่วิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะประกอบด้วยการบริการวางรูปแบบบัญชี การสอนและแนะนำ การจัดทำบัญชีและงบการเงิน รวมทั้งแนะนำการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจ เป็นการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนให้มีการดำเนินงานที่เป็นระบบสามารถบริหารธุรกิจให้เกิดการสร้างผลตอบแทนแก่สมาชิก และอำนวยความสะดวกแก่ชุมชนให้มีความมั่นคงเข้มแข็งตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2564, ออนไลน์) จากรายงานสรุปผลการประเมินศักยภาพจำแนกตามพื้นที่ มีวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด 48 แห่ง มีวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับดีจำนวน 0 แห่ง ระดับปานกลาง จำนวน 7 แห่ง และระดับที่ต้องปรับปรุง 41 แห่ง โดยมีการประเมินตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วยทิศทางของวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน การบริหารตลาด การจัดการความรู้ และข้อมูลข่าวสาร การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ และผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2555, น. 6) และจากผลการศึกษาของ ชลกรณก โฆษิตคณิน, ชนิตาภา ดีสุขอนันต์, และ วรเทพ ตรีวิจิตร (2560, น. 2138-2151) พบว่า ระดับปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมากระดับการศึกษาต่างกันให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาทุกด้านแตกต่างกัน ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่จบสาขาวิชาบริหารมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีด้านความรู้ความสามารถ ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชีและด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้จัดทำบัญชีที่จบสาขาวิชาบัญชี ประกอบกับการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้น พบว่า วิสาหกิจชุมชนหลายแห่งในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ยังขาดการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมภายในที่ดี การบริหารงานภายในกลุ่ม

ได้แก่ การแบ่งหน้าที่ การจัดทำบัญชี การบริหารการเงิน สามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการตัดสินใจให้เกิดประโยชน์กับกิจการ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาข้อมูลทั่วไป การจัดทำบัญชี การใช้ข้อมูลทางการเงินในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เพื่อวัดระดับความคิดเห็นต่อการใช้อข้อมูลทางการเงินในการบริหารวิสาหกิจชุมชน และเพื่อเสนอเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวของวิสาหกิจชุมชน การใช้ข้อมูลทางการเงินในการบริหารวิสาหกิจชุมชนอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่ชุมชนให้มีความมั่นคงเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางการเงินในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางการเงินในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และทุนจดทะเบียนของวิสาหกิจชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **สมมติฐานการวิจัย** การศึกษาครั้งนี้ กำหนดสมมติฐานได้ดังนี้ การใช้ข้อมูลทางการเงินในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และทุนจดทะเบียนของวิสาหกิจชุมชนแตกต่างกัน
2. **การทบทวนวรรณกรรม** ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 (2548, น. 319) ได้ให้ความหมาย “วิสาหกิจชุมชน” (Small and Micro Community Enterprise: SMCE) ไว้ว่าเป็นการประกอบการขนาดเล็กและขนาดจิ๋ว เพื่อจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งพาตนเอง และเน้นความพอเพียงในครอบครัวและชุมชน

ทุนในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม ให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน ยังประโยชน์ให้ชุมชนผู้เป็นเจ้าของวิสาหกิจนั้นเป็นหลัก ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประกาศกำหนด วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro Community Enterprise: SMCE) ยังหมายถึง กิจกรรมชุมชนเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์ การให้บริการหรืออื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน อีกทั้งกรมสรรพากร (2557, น. 8) ได้ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนไว้ดังนี้ “กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน

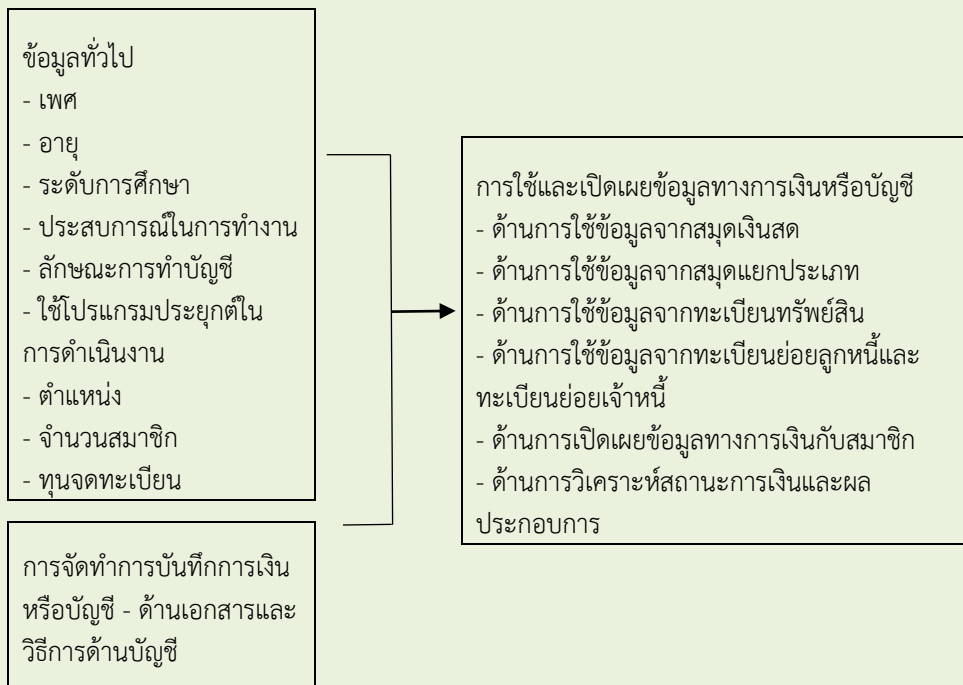
แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีภาษีวิสาหกิจชุมชน

เพื่อให้วิสาหกิจชุมชน มีระบบการจัดการข้อมูลทางการเงินการบัญชี และมีแนวทางในการจัดบันทึกข้อมูลทางการเงินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้จัดทำคู่มือบัญชีของวิสาหกิจชุมชนขึ้น (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2564, ออนไลน์) เป็นการจัดทำบัญชีอย่างง่าย และเหมาะสมพอควร เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นเพียงชาวบ้านซึ่งอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านการจัดทำบัญชีเท่าที่ควรและสามารถนำแนวทางการบันทึกบัญชีตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดทำไปใช้ประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนธุรกิจของตนได้

ทั้งนี้จากผลการศึกษาของ วิภาวี ศรีคะ (2546, บทคัดย่อ) ศึกษา เรื่องการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ภายใต้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ธุรกิจชุมชนทั้งหมดได้มีการจัดทำบัญชี มีการบันทึกทั้งระบบมือ และระบบคอมพิวเตอร์ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และสุภชัย พาหุมนันโต (2554, น. 75) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการบัญชีสำหรับกลุ่มผลิตโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า กลุ่มผู้ผลิตตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จัดทำบัญชีอย่างง่าย โดยแสดงเพียงรายรับรายจ่ายเท่านั้น ไม่มีการนำตัวเลขมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจอื่น ๆ รวมทั้งผลการศึกษาของ ชลชนก โฆษิตคณิน, ชนิดาภา ดีสุขอนันต์, และวรเทพ ตรีวิจิตร (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการ

จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม พบว่า ระดับปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมากระดับการศึกษาต่างกันให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาทุกด้านแตกต่างกัน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ที่มีผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนในระดับที่ต้องปรับปรุง จำนวน 41 แห่ง ตามข้อมูลที่ได้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนที่กรมส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจงทั้งหมด และจากการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลปรากฏว่ามีวิสาหกิจชุมชนที่ยกเลิกการดำเนินการ จำนวน 6 วิสาหกิจ จึงทำให้มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 วิสาหกิจชุมชน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ศึกษาการใช้ข้อมูลทางการเงินหรือบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ซึ่งสร้างขึ้นจากหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่ศึกษาจากหนังสือเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดทำงบการเงินหรือบัญชี อำเภอเมือง สงขลา จังหวัดสงขลา ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการใช้ข้อมูลทางการเงินในการบริหารวิสาหกิจ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

6. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบหาค่า IOC (IOC: Index of item objective congruence) แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร โดยมีเกณฑ์ คือ ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเที่ยงตรง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) โดยแบบสอบถามทั้งชุดจะต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.70

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และสถิติที่ใช้ในงานวิจัยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) เพื่อประเมินวิธีการใช้ข้อมูลทางการเงินในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) เพื่อดูความเบี่ยงเบนของระดับคะแนนเกี่ยวกับการจัดทำงบการเงินหรือบัญชี และวิธีการใช้ข้อมูลทางการเงิน และดูการกระจายของข้อมูลเพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นคล้ายคลึงกันหรือไม่ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกรณีตัวแปร 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างโดยการเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการใช้และเปิดเผยข้อมูลทางการเงินหรือบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ซึ่งได้จากกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระแก่กัน (t-test for Independent Samples) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกรณีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างโดยการเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการใช้และเปิดเผยข้อมูลทางการเงินหรือบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ซึ่งมีตัวแปรย่อยมากกว่า 2 ตัวแปรขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการจัดทำกรบันทึกการเงินหรือบัญชี ระดับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหาร การเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	(N=35)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	11	31.4
หญิง	24	68.6
รวม	35	100
อายุ		
20-29 ปี	5	14.3
30-39 ปี	20	57.1
40 ปีขึ้นไป	10	28.6
รวม	35	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	1	2.9
ปวส. / ปวท. / อนุปริญญา	27	77.1
ปริญญาตรี	7	20.0
รวม	35	100.0
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1-3 ปี	2	5.7
4 ปีขึ้นไป	33	94.3
รวม	35	100.0
ลักษณะการทำบัญชี		
ทำด้วยมือ	25	71.4
ทำด้วยมือ/ใช้โปรแกรม	10	28.6
รวม	35	100.0

ข้อมูลทั่วไป	(N=35)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การใช้โปรแกรมประยุกต์ในการดำเนินงาน		
ใช่	2	5.7
ไม่ใช่	33	94.3
รวม	35	100.0
ลักษณะตำแหน่ง		
ผู้บริหารวิสาหกิจ	35	100
รวม	35	100
จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน		
11-20 คน	2	5.7
21-30 คน	21	60.0
31-40 คน	12	34.3
รวม	35	100.0
ทุนจดทะเบียนของวิสาหกิจชุมชน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	4	11.4
10,000-50,000 บาท	22	62.9
50,001-100,000 บาท	7	20.0
100,001-150,000 บาท	1	2.9
150,001-200,000 บาท	1	2.9
รวม	35	100.0

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน ในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา จำนวน 35 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.60 มีอายุในช่วง 30-39 ปี จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.10 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ปวส./ปวท./อนุปริญญา จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 77.10 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 4 ปีขึ้นไป จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.30 มีลักษณะการทำบัญชีด้วยมือ 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.40 และไม่ใช้โปรแกรมประยุกต์ในการดำเนินงาน จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.30 ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 21-30 คน จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.00 และส่วนใหญ่มีทุนจดทะเบียนของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในทุนระหว่าง 10,000-50,000 บาท จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.90

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลการจัดทำการบันทึกการเงินหรือบัญชีของ
วิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

การจัดทำการบันทึกการเงินหรือบัญชี	จัดทำ		ไม่จัดทำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีการตรวจสอบเอกสารก่อนบันทึกรายการ	32	91.40	3	8.60
มีการบันทึกรายการตัวอย่างสม่ำเสมอและ ทันเวลา	31	88.60	4	11.40
มีการจัดทำงบกำไรขาดทุน	5	14.30	30	85.70
มีการจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน	5	14.30	30	85.70

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อมูลการจัดทำการบันทึกการเงินหรือบัญชี ส่วนใหญ่
มีการตรวจสอบเอกสารก่อนบันทึกรายการมากที่สุด จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ
91.40 รองลงมามีการบันทึกรายการตัวอย่างสม่ำเสมอและทันเวลา จำนวน 31 ราย
คิดเป็นร้อยละ 88.60 และน้อยที่สุดมีการจัดทำงบกำไรขาดทุน จำนวน 5 ราย คิดเป็น
ร้อยละ 14.30 มีการจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.30

ตารางที่ 3 แสดงระดับการใช้ข้อมูลทางการเงินหรือบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขต
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

การใช้ข้อมูลทางการเงินหรือบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด	3.18	0.32	ปานกลาง
2. ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท	2.94	0.40	ปานกลาง
3. ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน	2.89	0.42	ปานกลาง
4. ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนย้อยลูกหนี้และ ทะเบียนย้อยเจ้าหนี้	2.59	0.47	ปานกลาง
5. ด้านการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินสมาชิก	3.04	0.54	ปานกลาง
6. ด้านการวิเคราะห์สถานะการเงินและผล ประกอบการ	2.94	0.37	ปานกลาง
รวม	2.92	0.21	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการใช้ข้อมูลทางการเงินหรือบัญชีในการ
บริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X}=2.92$) และรายด้านที่มีระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด ($\bar{X}=3.18$) ด้านการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินสมาชิก ($\bar{X}=3.04$) ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท ($\bar{X}=2.94$) ด้านการวิเคราะห์สถานะการเงินและผลประโยชน์ ($\bar{X}=2.94$) ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน ($\bar{X}=2.89$) และด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนยอยูกหนี้และทะเบียนยอยเจ้าหนี้ ($\bar{X}=2.59$) โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

การเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และทุนจดทะเบียนของวิสาหกิจชุมชน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนจำแนกตามเพศ

การใช้ข้อมูลทางการบัญชี	เพศ	
	t	sig.
ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด	.377	.382
ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท	-.327	.496
ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน	-.268	.486
ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนยอยูกหนี้และทะเบียนยอยเจ้าหนี้	-.372	.706
ด้านการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินกับสมาชิก	.347	.287
ด้านการวิเคราะห์สถานะการเงินและผลประโยชน์	.122	.583
ภาพรวมทั้งหมด	-.152	.661

*มีระดับนัยสำคัญที่ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวนสมาชิก และทุนจดทะเบียน

การใช้ข้อมูล ทางการบัญชี	ระดับ การศึกษา		ประสบการณ์ ในการทำงาน		จำนวน สมาชิก		ทุนจดทะเบียน	
	F	sig.	F	sig.	F	sig.	F	sig.
ด้านการใช้ข้อมูลจาก สมุดเงินสด	1.956	.171	.004	.950	2.878	.071	.071	.931
ด้านการใช้ข้อมูลจาก สมุดแยกประเภท	.379	.542	1.999	.167	.480	.623	.335	.718
ด้านการใช้ข้อมูลจาก ทะเบียนทรัพย์สิน	.059	.810	1.484	.232	.113	.894	.668	.520
ด้านการใช้ข้อมูลจาก ทะเบียนย่อยลูกหนี้ และทะเบียนย่อย เจ้าหนี้	1.878	.180	.074	.788	1.014	.374	.001	.999
ด้านการเปิดเผยข้อมูล ทางการเงินกับสมาชิก	.286	.596	1.502	.229	.007	.993	2.725	.081
ด้านการวิเคราะห์ สถานะการเงินและผล ประกอบการ	.194	.662	.047	.830	.284	.755	6.554	.004*
ภาพรวมทั้งหมด	.691	.412	1.796	.189	.026	.974	1.694	.200

*มีระดับนัยสำคัญที่ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน วิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกต่างกันมีการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และวิสาหกิจชุมชนที่มีทุนจดทะเบียนต่างกันมีการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่า ด้านการวิเคราะห์สถานะการเงินและผลประกอบการมีความแตกต่างกัน สำหรับด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

บทสรุป

จากการศึกษาข้อมูลการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง สงขลา จังหวัดสงขลา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการจัดทำบัญชีอย่าง ครบถ้วน ส่วนใหญ่มีเพียงการตรวจสอบเอกสารก่อนบันทึกรายการ รวมทั้งมีการใช้ ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้าน เอกสารและวิธีการด้านบัญชี 2) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี 3) ด้าน การใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด 4) ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท 5) ด้านการใช้ ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน 6) ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนย่อยลูกหนี้และทะเบียน ย่อยเจ้าหนี้ ในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง การใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหาร วิสาหกิจชุมชนจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวน สมาชิก และทุนจดทะเบียน ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวิเคราะห์สถานะ การเงินและผลประกอบการที่มีความแตกต่างกัน และพบว่าวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มี การจัดทำบัญชีไม่ครบถ้วนเนื่องจากไม่มีความรู้ในด้านการทำบัญชีวิสาหกิจ โดย วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ แนะนำใน เรื่องการทำบัญชีให้กับวิสาหกิจชุมชน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถนำมาอภิปรายโดยแยกเป็นประเด็นตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการบันทึกบัญชีหรือ การเงินอย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชัยมงคล เตียวกุล (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ระบบบัญชีการเงินที่เหมาะสมของกลุ่มผลิตตำบล : กรณีศึกษา ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ในอดีตผู้นำกลุ่มไม่ ทราบผลการดำเนินงานเนื่องจากไม่มีการจัดทำงบการเงิน ข้อมูลที่บันทึกไว้จึงมีเพียง รายรับและรายจ่ายเท่านั้น สมาชิกกลุ่มขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการบัญชี อีกทั้ง ยังขาดบุคลากรวิชาชีพบัญชี เมื่อระบบบัญชีได้กำหนดให้มีเอกสารและรายงาน เพื่อการตรวจสอบซึ่งกันและกัน จึงทำให้มีเอกสารและรายงานเพิ่มขึ้น ทำให้สมาชิก ของกลุ่มผู้นำกลุ่มมอบหมายงานด้านบัญชี มีงานในหน้าที่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย และ

จากผลการวิจัย พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำงบกำไรขาดทุน และงบแสดงฐานะการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาวี ศรีระ (2546, น. 85) การจัดทำรายงาน กลุ่มธุรกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำรายงานทางการเงิน โดยคิดเป็นร้อยละ 60.0 และมีการจัดทำรายงานทางการเงินร้อยละ 40.0

2. ผลการวิจัย พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่การใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านเอกสารและวิธีการด้านบัญชีจะมีระดับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับที่สูงที่สุด โดยให้ความสำคัญกับการพิจารณาความต้องการที่จะใช้เงิน การตรวจสอบความถูกต้องของเงินสดและการรายงานเกี่ยวกับเงินสด โดยข้อมูลทางการบัญชีที่วิสาหกิจชุมชนจะต้องใช้นั้นสามารถช่วยเป็นศูนย์กลางในการบริหารข้อมูลต่าง ๆ ภายในวิสาหกิจชุมชนเป็นประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและทำให้วิสาหกิจอยู่อย่างมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นิภา กล้าหาญ, บุษยา แก้วมรกต, และสุจิตรา จุลเวช (2551, น. 2) ธุรกิจมีการจัดทำข้อมูลบัญชีในแต่ละวันและรวบรวมสรุปเป็นรายเดือน การนำข้อมูลบัญชีมาใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยวัดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ช่วยในการวางแผนและตัดสินใจเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเชื่อมั่น ช่วยควบคุมค่าใช้จ่ายของบริษัทและต้นทุนการผลิตให้ลดลงและไม่เบิกจ่ายเงินซ้ำซ้อน มีข้อมูลช่วยในการหาแหล่งเงินทุนเพิ่มจากสถาบันการเงิน ช่วยในการวางแผนเสียภาษีอากรได้อย่างถูกต้อง และช่วยควบคุมการดำเนินงานภายในของกิจการ เป็นการส่งสัญญาณเตือนภัยของกิจการบ่งบอกการทุจริต หากจุดบกพร่อง จุดอ่อน และจุดรั่วไหล

วิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกต่างกัน มีการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนทุกด้านไม่ต่างกัน และวิสาหกิจชุมชนที่มีทุนจดทะเบียนที่ต่างกัน มีการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชนทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวิเคราะห์สถานะการเงินและผลประกอบการที่มีความแตกต่างกัน เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการวางแผน การตัดสินใจ และการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน แต่อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าวิสาหกิจชุมชนที่มีขนาดของทุนจดทะเบียนมากจะให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีต่อการวิเคราะห์สถานะการเงินและผลประกอบการของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และสุภชัย พาหุมนโต (2554, น. 75-89) ได้ศึกษา

การพัฒนารูปแบบการบัญชีสำหรับกลุ่มผู้ผลิตโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า กลุ่มผู้ผลิตตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จัดทำบัญชีอย่างง่าย โดยแสดงเพียงรายรับรายจ่ายเท่านั้น ไม่มีการนำตัวเลขมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจอื่น ๆ เช่น ความเหมาะสมในการตั้งราคาขาย เป็นต้น นอกจากนี้ส่วนใหญ่ไม่ต้องการรูปแบบบัญชีที่มีความซับซ้อน และไม่เห็นความสำคัญของการนำข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ในการตัดสินใจ มีเพียงกลุ่มผู้ผลิตที่เป็นวิสาหกิจชุมชนเท่านั้นที่มีการจัดทำบัญชี เพราะถูกบังคับโดยข้อบังคับของการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน แต่ไม่สามารถนำตัวเลขทางบัญชีมาวิเคราะห์หรือพูดคุยกันภายในกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะวิสาหกิจชุมชน

1. วิสาหกิจส่วนใหญ่ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชี และการใช้ข้อมูลการบัญชีในการบริหารวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนควรต้องให้ความสำคัญในการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนได้มีความรู้และมีแนวทางที่จะจัดทำบัญชีที่ถูกต้องและสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
2. วิสาหกิจชุมชน มีการรวมกลุ่มและหารือกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อพัฒนาโปรแกรมสำหรับการบันทึกบัญชีและระบบการรายงานผลสำหรับวิสาหกิจชุมชนที่ใช้งานได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก

ข้อเสนอแนะหน่วยงานภาครัฐ

1. กรมส่งเสริมการเกษตรที่กำกับดูแลวิสาหกิจชุมชน ควรมีการส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี มีการพัฒนาผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ในด้านการเรียนรู้ การเพิ่มความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการติดตามผลการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนและสามารถแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่หากเกิดปัญหาต่าง ๆ
2. หน่วยงานทางด้านการศึกษา ควรจะมีการจัดหลักสูตรอบรมให้ความรู้พัฒนาทักษะทางด้านบัญชี และการนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการบริหารงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรของวิสาหกิจชุมชน และเพื่อการดำเนินงานที่โปร่งใสและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหาเรื่องการขาดความรู้และขาดทักษะที่ปรึกษาในการทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการเปลี่ยนวิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นการสอบถามข้อมูลเชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากยิ่งขึ้นและสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2555). *คู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์*. สืบค้น 28 ธันวาคม 2565, จาก <https://auditing-school.cad.go.th/download/guidebook123.pdf>
- _____. (2564). *การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2566, จาก https://smartauditor.cad.go.th/km_library/detail_list/N3FSa1VjNENWSVhpa0l1dTJybzFadz09
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2555). *คู่มือการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กรมสรรพากร. (2557). *คู่มือภาษีสำหรับวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ชลกนก โฆษิตคณิน, ชนิดาภา ดีสุขอนันต์, และวรเทพ ตรีวิจิตร. (2560). ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(3), 2138-2151.
- ชัยมงคล เตียวกุล. (2545). *ระบบบัญชีการเงินที่เหมาะสมของกลุ่มผลิตตำบล : กรณีศึกษาตำบลป่าบาง อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยภูมิ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิภา กล้าหาญ, บุษยา แก้วมรกต, และสุจิตรา จุลเวช. (2551). *การใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีของธุรกิจขนาดย่อม เพื่อกำหนดรูปแบบบัญชี : กรณีศึกษากิจการการผลิต ในเขตจังหวัดนครปฐม* (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 (2548, 18 มกราคม 2548), ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 319-327.

- วิภาวี ศรีคะ. (2546). *การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชน ภายใต้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่* (การศึกษาค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์, และสุภชัย พาหุมนโต. (2554). *การพัฒนาระบบบัญชี สำหรับกลุ่มผู้ผลิตโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร, 6(1), 75-89.*
- สมชาย หาญหิรัญ. (2563). *วิสาหกิจชุมชนเปลี่ยนเพื่ออยู่*. สืบค้น 22 มกราคม 2566, จาก <https://www.thansettakij.com>